

Секція
«ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ»
ГОЛОВА СЕКЦІЇ – д.е.н., професор О.Г. Дейнека

УДК 355.02(477)

**СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ
РОЗВИТКУ ОБОРОННО-
ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
УКРАЇНИ**

Аванесова Н.Е., к.е.н., доцент (ХНУБА)

Для подолання кризових явищ в ОПК України потрібні потужні інвестиції як необхідний ресурс для структурних перетворень в оборонно-промисловій сфері, підвищення рівня оборонних виробництв, розвитку експортного потенціалу, розробки і виготовлення високотехнологічних зразків ОВТ спільно з зарубіжними компаніями. Досягнення цієї мети значною мірою залежить від рівня розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності в сфері ОПК, забезпечення її державної підтримки та потрібних обсягів фінансування і стимулювання інновацій. Своєю чергою інвестиційно-інноваційна політика ОПК обумовлює можливості модернізації та нарощування основних фондів його виробничих структур і, як наслідок, можливість виробництва високотехнологічних наукоємних ОВТ.

Для підприємств оборонно-промислового комплексу України головною складовою є воєнно-економічна складова. Крім зміцнення обороноздатності держави, одним з головних завдань воєнної політики України є створення сприятливого та безпечного для неї зовнішньополітичного оточення та формування нових орієнтирів співпраці у військовій сфері. Останнє досягається, як правило, нормалізацією воєнно-політичних відносин із сусідніми країнами та центрами сили, які, врешті-решт, і впливають на воєнно-політичну обстановку навколо України. На Європейському геополітичному просторі центрами сили є НАТО і Росія. Отже, визначення воєнно-політичного курсу України полягає передусім у розробці стратегії її поведінки у стосунках з НАТО і Росією.

З точки зору удосконалення методологічних підходів до формування та реалізації військово-технічної та оборонно-промислової політики важливими питаннями є розробка цілісної системи законодавчих та

нормативно-правових актів у цій сфері. Після затвердження Стратегії національної безпеки, Воєнної доктрини, Стратегічного оборонного бюлетеня та Концепції реформування та розвитку ЗСУ України важливо сформувати повний перелік документів стратегічного планування у сфері оборони. Ці документи сприятимуть формуванню оперативного-стратегічних вимог до системи озброєнь.

З урахуванням зазначених документів та прогнозу соціально-економічного розвитку держави на перспективу до 2025 р. доцільно розробити й затвердити концептуальні документи – «Основи військово-технічної політики України до 2025 року та подальшу перспективу» та «Основи оборонно-промислової політики України до 2025 року та подальшу перспективу». Це дасть змогу доопрацювати Державну цільову оборонну програму розвитку озброєнь на 2012-2017 рр. та окремі програми з реалізації важливих проектів («Сапсан», Ан-70, «Корвет» тощо), розробити та затвердити Державну цільову програму розвитку ОПК, галузеві програми розвитку авіаційної, ракетно-космічної, суднобудівної, електронної промисловості та інших галузей машинобудування на перспективу 10-15 років. Це також забезпечить залучення додаткових інвестицій на основі приватно-державного партнерства та цілеспрямований розвиток науково-технічних досліджень і систем підготовки кадрів для ОПК, особливо з принципово нових напрямів створення озброєння, військової та спеціальної техніки.

УДК 332.1; 332.122 (1-21)

**ПРОГРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ У КРАЇНАХ СВІТУ**

Александрова О.Ю., ст.викладач (УкрДУЗТ)

У сучасному світі проблему національної безпеки виділено в окрему галузь політичної науки та політичної діяльності, значення якої постійно зростає. Від рівня національної безпеки залежить саме існування та розвиток людини, суспільства, держави. Процеси глобалізації, посилення єдності світу з одночасним

поглибленням його національної різноманітності, революція у військовій сфері призвели до зміни загроз і небезпек для людства, окремих націй і держав, що вимагає нових підходів до глобальної, міжнародної та національної безпеки.

Державні програми та концепції національної безпеки розробляються у багатьох країнах світу.

Вперше дане поняття з'явилося в політичному вжитку в 1904 р. в посланні президента США Теодора Рузвельта Конгресу країни. Визначення поняття та його змістовне наповнення не є постійним, а залежить від ситуації, можливостей та особистих якостей відповідних керівників і включає до свого складу, в залежності від зовнішньої і внутрішньополітичної ситуації, такі ієрархії компонентів, як воєнно-політична безпека, екологічна безпека, безпека, пов'язана з виникненням стихійних лих, катастроф й т.д.

Так, наприклад у "Стратегії національної безпеки США" сказано, що "Захист національної безпеки народу, території і образу життя являється головною задачею адміністрації президента. Її головними цілями являються : надійна підтримка безпеки, спираючись на збройні сили, сприяння розвитку американської економіки, сприяння укріпленню демократії за кордоном".

Значний вплив на політику національної безпеки США робить міра міжпартійної боротьби. Міжпартійна боротьба значно знижує ризики, на які хотіли б піти адміністрація, поставивши під загрозу національні інтереси, а також дає можливість уникнути висунення ризикованих і амбітних зовнішньополітичних ініціатив. Низький рівень міжпартійної боротьби підвищує вірогідність здійснення ризикованих заходів. Двопартійна згода привела, наприклад до війни в Кореї і у В'єтнамі, а також до схвалення розширення НАТО.

Свої особливості має Концепція національної безпеки Франції. Серед інших національних особливостей формування політики національної безпеки можна відмітити наступні. У Франції існує стійка внутрішня згода про те, що країна є великою світовою державою. У цьому і полягає голліська традиція, сформульована де Голлем як "Франція лише у тому разі є справжньою Францією, якщо вона стоїть в перших рядах".

На відміну від багатьох країн (наприклад, Японії), Франція не обтяжена комплексом провини із-за свого колоніального минулого, що дає їй привід для претензій на глобальну роль у світі, що виражається в прагненні грати роль

посередника між провідними західними країнами і державами "третього світу".

Традиційне забезпечення безпеки розглядається Францією за допомогою рівноваги великих держав у рамках багатополарного світоустрою. Звідси і традиційне прагнення Франції до проведення гнучкої політики балансування і відмова від яких-небудь двосторонніх союзів на користь багатосторонніх. Франція також розглядає військові інструменти в якості основи забезпечення політики безпеки, що знаходить підтвердження у відособленості (однобічності) в питаннях національної оборони від НАТО та інших держав Європи, а також в проведенні власної ядерної політики.

У геополітичному плані Франція рахує себе не лише континентальною і морською державою одночасно, але і уточнює, що є єдиною (виключаючи Іспанію) європейською країною, що одночасно виходить до Атлантики і Середземного моря. Таке положення Франції зумовило і як би потрійність її геополітичної моделі.

"Тьермондизм" визначає для Франції необхідність постійної глобальної залученості як "зобов'язань і відповідальності" за свої підмандатні території і сприяння в розвитку своїм колишнім колоніям. Виправданням глобалізму Франції служить також і її статус постійного члена СБ ООН.

"Європейський периметр" визначає важливість участі Франції у формуванні регіонального порядку як в Середземномор'ї, Північній Африці, так і на Близькому Сході і прилеглих до нього акваторіях. "Євроцентризм" визначається особливою важливістю стану безпеки в Європі і участі в європейських справах, де Франція традиційно розглядає себе як регіонального лідера, стримуючи при цьому європейські апетити США, Великобританії (англосакська група), Німеччини і, в деяких випадках, Росії.

Відмітною особливістю керівництва забезпеченням національної безпеки Франції є особлива роль президента республіки, що визначено конституцією 1958 р., згідно якої президент є "гарантом національної незалежності, територіальної цілісності, дотримання угод Співтовариства і договорів", а також главою збройних сил.

До національних особливостей Японії, що визначають формування її поглядів на проведення політики національної безпеки, відноситься передусім гомогенність і закритість японського суспільства, що визначилося тривалим, майже трьохсотрічним (аж до середини

XIX століття) періодом її самоізоляції. Японський соціум орієнтований на безпосереднє реагування на зміни в довкіллі. Якщо на заході цілі задаються заздалегідь і механізми визначаються необхідністю їх досягнення, то японські структури не формулюють мети жорстко. Цілі не задаються ззовні, а гнучко формулюються у рамках поточного контексту.

Організація японського суспільства як автономно розподіленої ієрархічної системи, що значно відрізняється від європейського суспільства як лінійної суми самостійних індивідів, накладає помітний відбиток і на процес ухвалення рішень. Рішення, що розробляється декількома автономними групами, виробляється при лідируванні однієї з них, найбільш підготовленою. Цей метод дістав назву "пов'язання коренів", тобто узгодження деталей до ухвалення рішення.

Необхідно відмітити, що за уявленням японців "ніхто не може служити двом хазяям". Саме тому, вибираючи між великими державами, Японія вважає за краще однозначно орієнтуватися на США, і мати набагато прохолодніші зв'язки з Росією і Китаєм. Поточні обґрунтування політики національної безпеки Японії носять безладний і ситуативний характер і відбивають представлення певної групи правлячих кіл за відсутності загальнонаціональної платформи.

Список використаних джерел

1. Н.А. Баранов. Основы международной безопасности. Лекция 3. Политика национальной безопасности ведущих стран. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://nicbar.ru/politology/study/kurs-osnovy-mezhdunarodnoj-bezopasnosti/217-lektsiya-3-politika-natsionalnoj-bezopasnosti-vedushchikh-stran>
2. Базилевич в.Д., Базилевич В.С. Ринкова економіка. Основні поняття і категорії: навчальний посібник. – К.: Знання, 2006. – 263 с.
3. Предборський В.А. Економічна безпека держави: Монографія. – К.: Кондор, 2005. – 391 с.
4. Калинина Н.М. Экономическая безопасность региона: сущность, угрозы и меры обеспечения. - Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/ekonomicheskaya-bezopasnost-regiona-suschnost-ugrozy-i-mery-obespecheniya>

УДК 658.5.011

ПРИМЕНЕНИЕ ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫХ ГИБРИДНЫХ КОНФИГУРАЦИЙ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ СТРУКТУР ПРЕДПРИЯТИЙ

*Андреева Т.Е., к.э.н., профессор,
Гетьман О.А., к.э.н., ассистент (ХНУБА)*

Основной задачей для предприятий Украины стало не только выживание в условиях кризиса, но и развитие их деятельности во внешней среде, которая становится все более сложной и динамичной, а в некоторых случаях и враждебной. В данных условиях руководителям предприятий необходимо уделять особое внимание влиянию факторов, характеризующих усиливающуюся конкуренцию на рынках товаров и услуг, а также влиянию политической составляющей внешней среды.

Как отмечалось в более ранних публикациях [1, 2], организациям рекомендуется рассматривать внешние факторы, влияющие на эффективное развитие организации, уметь безошибочно определять тип внешней среды, в которой работает предприятие (простая – стабильная, простая – динамичная, сложная – стабильная, сложная – динамичная) с целью своевременного принятия решения руководителем о необходимости трансформации организационной структуры предприятия [1].

Для обоснования целесообразности трансформации оргструктуры предприятия следует сопоставлять тип внешней среды предприятия и существующую конфигурацию оргструктуры (сложной и динамичной среде наиболее соответствует адхократичная форма, сложной и стабильной – профессиональная бюрократия, простой и динамичной – простая форма, простой и стабильной – механистическая бюрократия; если внешняя среда стремится к средней степени сложности и динамичности рекомендуется применять дивизиональную форму).

При необходимости, если одна из основных характеристик внешней среды имеет усредненное значение (сложность или динамичность характеризуется уровнем влияния средней степени), рассматривается использование гибридных форм указанных выше конфигураций. В этом случае образуются простые гибридные формы.

Простые гибридные формы – это формы,